

B1 Overzicht kennen en kunnen *Hoofdstuk 5: Vroege Middeleeuwen en Hoofdstuk 6: Hoge en late middeleeuwen*

Dit overzicht is bedoeld om je houvast te bieden tijdens het leren. Het kan echter wel zo zijn dat er in de les dingen worden behandeld die niet in dit overzicht staan, maar die je wel moet weten. Je docent geeft dat duidelijk aan. Let daarom goed op in de les en luister naar wat de docent zegt.

5.3 Leenheren en leenmannen	5.5 Machtige heren, halvvrije boeren	6.1 Woonplaats en werkplaats	6.2 Zelfstandige burgers	5.4 Europa wordt christelijk en 6.3 De machtige kerk	5.2 De islam en de Arabische wereld en 6.5 Conflict en handel (PPT is basis!).
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Je kunt beschrijven hoe het Frankische rijk ontstond en zich uitbreidde. ☐ Je weet wie Karel de Grote was ☐ Je kunt uitleggen wat het leenstelsel is/wat feodalisme is. ☐ Je kunt uitleggen hoe het leenstelsel werkte ☐ Je weet wat een leenman is ☐ Je weet wat een leenheer is ☐ Je kunt voor- en nadelen van het leenstelsel uitleggen ☐ Je kunt de verhouding uitleggen (rechten en plichten) van de leenheer en zijn vazal (leenman) ☐ Je weet waardoor het rijk van Karel de Grote uit elkaar viel en wat de gevolgen waren. ☐ Je weet op welke manier edelen hun gebied wilden beschermen ☐ Je weet wat ridders zijn 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Je kunt uitleggen waarom in de vroege middeleeuwen de landbouwstedelijke samenleving verdween en dat er weer een landbouwsamenleving ontstond. ☐ Je kunt uitleggen wat een domein is. ☐ Je kunt uitleggen wat een horige is (met zijn rechten en plichten) ☐ Je kunt uitleggen wat het begrip zelfvoorzienend betekent en je kunt uitleggen waarom domeinen zelfvoorzienend waren. ☐ Je kunt uitleggen wat het hofstelsel is. ☐ Je kunt uitleggen hoe het hofstelsel werkte. ☐ Je kunt uitleggen de drie standen zijn, wie bij elke stand hoort en welke rechten deze stand had. ☐ Je kunt uitleggen waarom er in de vroege middeleeuwen weinig werd gehandeld., maar dat handel en nijverheid ook 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Je kunt uitleggen hoe Europa weer een landbouwstedelijke samenleving werd. ☐ Je kunt uitleggen op welke manier de landbouwgrond werd uitgebreid en wat de gevolgen waren (oorzaken en gevolgen groeiende landbouwproductie. ☐ Je weet wat nijverheid is. ☐ Je begrijpt het verband tussen nijverheid, handel en de groei van marktplaatsen tot steden. ☐ Je kunt de gebieden noemen waar de verstedelijking het snelst ging. ☐ Je weet wat een geldeconomie is en kunt drie voorbeelden geven bij de geldeconomie. ☐ Je kunt uitleggen wat gilden zijn. ☐ Je kunt de drie taken van de gilden noemen en je kunt bij iedere taak een korte uitleg geven van wat die taak inhoudt. ☐ Je kunt uitleggen wat de Hanze was en hoe de 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Je kunt uitleggen wat stadsrecht is. ☐ Je kunt uitleggen waarom vorsten of hoge edelen (zoals bijvoorbeeld graaf Floris V) besloten om aan plaatsen stadsrecht te geven. ☐ Je kunt voorbeelden van stadsrechten noemen. ☐ Je kunt twee redenen noemen waarom de horigheid op veel plaatsen in Europa in de late middeleeuwen verdween. ☐ Je kunt uitleggen wie een burger is in de stad en welke rechten je had als burger. ☐ Je kunt uitleggen wat het stadsbestuur in de late middeleeuwen deed en je kent daarbij de volgende begrippen: schepenen, raadhuis en vroedschap. ☐ Je kunt het begrip standplaatsgebondenheid uitleggen en je kunt met deze vaardigheid werken. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Je kunt uitleggen op welke manier het christendom in Europa werd verspreid en kent het voorbeeld van Bonifatius en Willibrord. ☐ Je kunt uitleggen dat de overgang van oud naar nieuw geloof langzaam verliep en je kent daar voorbeelden bij. ☐ Je kunt uitleggen welke rol het geloof in de Middeleeuwen speelde in het leven van de mensen. ☐ Je kunt uitleggen waardoor de kerk machtig was. ☐ Je kunt uitleggen op welke manier de kerk mensen met een ander geloof of een andere mening vervolgde. ☐ Je kunt uitleggen waarom en hoe de Joden in Europa werden buitengesloten en vervolgd. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Je kunt beschrijven hoe de islam is ontstaan. ☐ Je kunt uitleggen hoe de islam werd verspreid. ☐ Je kunt de Arabische cultuur en samenleving beschrijven. ☐ Je kunt voorbeelden geven van de invloed van de Arabische cultuur op Europa. ☐ Je kunt oorzaken, verloop en gevolgen van de kruistochten uitleggen. ☐ Je kunt uitleggen op welke manier de Arabische en de Europese wereld contact met elkaar hadden. ☐ Je kunt uitleggen wat de gevolgen zijn van deze contacten.

	niet helemaal waren verdwenen (Dorestad).	internationale handel verliep.			
--	--	-----------------------------------	--	--	--